

[Nielsen.]

om blev atter vedtaget i 1937. Med Skrivelse af 16. Juni 1937 til Lagtinget meddelte Undervisningsministeriet saa, at man ikke kan tiltræde dette Forslag, men at et af Lagtinget vedtaget Fællesforslag fra Sambandspartiet og Selvstyrepartiet vil kunne paaregne Ministeriets Støtte, samt at der i den nye Form, som disse nye Bestemmelser maatte faa i et saadant Fællesforslag, bør gives Udtryk for, at baade Dansk og Færøsk skal bruges som Undervisningssprog. I December 1938 har man imidlertid fremmet det af et Lagtingsflertal fremsatte Forslag om, at den omtalte Bestemmelse i Anordningen udgaar.

Det er det, der har vakt den store Misforståelse hos Sambandspartiet paa Færøerne, der herved har mistet, kan man sige, et af sine vigtigste Programpunkter. Det er jo altid kedeligt, naar man maa sløjfe noget, som man sætter Pris paa, og som man mener har saglig og gavnlige Betydning for et Folk.

Jeg har altid selv været meget nationalt indstillet, og jeg er sikkert en af de Færinger, der harskrevet mest paa Færøsk, i hvert Fald kvantitativt set — det andet kan der jo altid diskuteres om. Hele Spørgsmaalet er imidlertid efter min Mening af en saadan Beskaffenhed, at det ikke er rigtigt at se det alene ud fra et rent nationalt Synspunkt. Det vil nemlig altid være af meget stor Betydning for den færøske Befolkning at erhverve sig det bedst mulige Kendskab til Dansk, og da i første Række selvfølgelig for den Del af Befolkningen, der kun i Folkeskolen har Adgang til at erhverve sig Kundskaber. For at dette kan opnaas, vil det sikkert være af meget stor Vigtighed, at der tales Dansk med Børnene, i hvert Fald i Dansk-timerne, thi det er jo en kendt Sag, at ethvert Sprog læres bedst, naar man samtidig med at give den teoretiske Undervisning ogsaa taler det med Eleverne. Derfor burde der efter min Mening i hvert Fald i denne Anordning have været indeholdt en Bestemmelse om, at Lærerne var pligtige til at tale Dansk med Børnene i Dansk-timerne. For den mindrebemidlede Del af Befolkningen, der er henvist alene til Undervisning i Folkeskolen, maa ikke alene de rent nationale, men ogsaa de praktiske Hensyn efter min Mening spille en afgørende Rolle. Dansk er for saa vidt heller ikke noget fremmed Sprog paa Færøerne, som det har været brugt af den færøske Befolkning gennem Aarhundreder. Et stort Antal af de kendte danske Folke- og Kæmpeviser er bevaret paa Færøerne og bliver sunget til

den færøske Dans nu om Stunder med samme Interesse som i længst hensvundne Tider. Danske Bibler, Huspostiller og Bøne-bøger har været brugt paa Færøerne gennem Hundreder af Aar og bliver brugt der den Dag i Dag.

Naar der som her er Tale om færøsk Sprog, og da vi nu ved denne Lejlighed har Adgang til at tale om alle færøske Spørgsmaal, vil jeg gerne have Lov til at fremhæve, at der fra danske Mænds Side er gjort et meget stort Arbejde til Fordel for det færøske Sprog. Der er saavel af Staten som af danske Institutioner ydet betydelig Støtte til Udgivelse af færøske Værker. Der bliver nemlig udenlands agiteret og propaganderet med, at man fra dansk Side slet ikke har interesseret sig for det færøske Sprog, men snarere det modsatte. Jeg skal nævne de af Provst Hammershaimb og Dr. Jacobsen udgivne færøske Værker samt den færøsk-danske Ordbog, der er udgivet med god videnskabelig Hjælp henedefra og betydelig Støtte af Statskassen. De færøske Folkeviser blev i 1850erne nedskrevet af to danske Mænd, Svend Grundtvig, en Søn af Digteren Grundtvig, og Jørgen Bloch og derved maaske reddet fra delvis Forglemelse. Denne kulturhistoriske Skat paa ca. 80 000 Vers vil nu blive udgivet med Støtte af Lagtinget, Staten og Carlsbergfondet, og jeg ved, at den højtærede Undervisningsminister har interesseret sig meget for denne Sag.

Jeg kunde nævne endnu flere Eksempler, men det allerede anførte vil være mere end tilstrækkeligt til at godtgøre, at der ogsaa fra dansk Side er ydet en betydelig Indsats i det færøske Sprogspørgsmaal. Den ofte voldsomme Kritik angaaende dette Spørgsmaal, der, som sagt, er blevet fremsat mod Danmark i visse udenlandske Blade, har derfor været i allerhøjeste Grad uberettiget og har ikke haft noget med Virkeligheden at gøre.

Den gamle Anordning om Undervisningssproget, som nu er ophævet, var gældende i 26 Aar. I dette Tidsrum havde Sambandspartiet Flertal i Lagtinget i tilsammen 14 Aar, altsaa over Halvdelen af Tiden. Det er derfor ikke rigtigt, naar det er blevet fremhævet, at denne Anordning som Helhed taget betød en Undertrykkelse af Folkeviljen paa Færøerne. Der har siden Lagtingsvalget i 1936 været parlamentarisk Flertal i Lagtinget for at faa Bestemmelsen om Undervisningssproget fjernet af Anordningen. Dette Spørgsmaal var imidlertid ikke særlig fremtrædende